

S F A T U L

organul oficios a C. N. R. din Maramurăș

Apare odată pe săptămână. — Abonamentul : pe an 18 cor., pe $\frac{1}{2}$ de an 9 cor., pe $\frac{1}{4}$ de an 5 cor.

O zi istorică.

Dela plecarea lui Dragoș-Vodă din Maramurăș n'a fost nici o întâmplare mai însemnată în istoria Maramurășului — afară de adunarea din Octobrie — ca ziua de 28 Aprilie 1919. În aceasta zi a depus jurământul pe M. Sa Regele României dl prefect al Maramației Dr. Vasile Chiroiu, și totodată prin faptul acesta s'a încorporat Maramurășul în corpul României-Mari.

Visul nostru de veacuri prin mărețul act al depunerii jurământului — s'a înfăptuit ! Suntem români — fii ai României libere și independente !

Trebue să ne frecăm ochii, oare nu visăm, oare este adevăr ? După atâtea încercări și suferințe grele, oare nu e și aceasta numai un vis trecător, nu-i o nălucire ?

Nu fraților, aceasta e realitate ! Bunul Dumnezeu a îndestulit suferințele milenare ale românilor, și ne-a ajutat ! — Și visul nostru s'a înfăptuit prin puterile și calitățile noastre proprii, s'a înfăptuit prin glorioasa armată română, care e sânghura acuma în lume, care luptă încă pentru desrobirea fraților celor subju-

gați ! — Adecă a luptat, căci acuma nu mai sunt nici frați subjugați — ci numai liberi, și nici inamic — l'a zdrobit armata română, și roșiorii noștri sboară ca vântul cătră Budapesta.

* * *

Cu brațele deschise primim în mijlocul nostru pre dl prefect al nostru, sperând, că — după cum ne-a și asigurat, vine între noi în semnul democrației și al naționalismului.

Voim să ne fie un tată povățuitor și binevoitor — tata țaranului român !

Voim să fie primul lucrător în Maramurăș, capul și sfătuitoarul celorlalți lucrători pentru patrie și neam !

Credem, că acuma, când se pune fundamentul Țării — Româneștiel va fi granitul acela tare, pe care se va zidi edificiul măestos al acestei țări fericite în Maramurăș. Și zidul acesta trebue să fie tare, tare mai cu seamă la noi, la marginea țarei — cum zise ilustrul domn Dr. Teodor Mihali — prefectul Solnoc-Dobâcei la installarea dlui prefect. Domnule prefect, să alegeți bine dară piatra acestui zid !

Și să știți Dle prefect, că D.-Voastră

Prețul 60 fil.

vă puteți fâli cu acea, că ați avut chiar pe faimosul Dragoș-Vodă de anterior în scaunul ce-l ocupați, care cu „opinarii“ lui s'a îndepărtat spre a crea o Moldovă liberă, pânăncând Drăghffy-ii cu „clasele istorice“ a rămas să sărute mâinile ungarilor!

Credem, că Dragoș-Vodă s'a reîntors, deci poporul român din Maramurăș vă strigă cu trup cu suflet un: „Bine ați venit!“

Joan Bilțiu—Dancuș.

Ne închinăm vouă

Din nou ne dați prilejul să ne închinăm Vouă, neîntrețuți ostași ai României! Intr'un nobil avânt uitându vă ființa voastră, ați rupt lanțul legat cu meșteșugire, ați trecut linia de demarcație, ascultând numai de porunca ființei noastre naționale și, după cumplita săptămână de patimi, ați îmbrăcat cu strălucirea învieri suflete chinuiților noștri frați. Lor le-a fost dat ca voi, urmașii atâtor oștiri glorioase din trecutul României, să le aduceți Peștile.

Părinții noștri și cei mai în vârstă dintre noi Vi s'au închinat cu smerenie când, pe câmpiile Bulgariei, făureați independența Țării; ne-am închinat vouă, înfiorați de un sfânt entuziasm, când, în 1913 treceați din nou Dunărea, în potriua vointii atâtor mari puteri,

Cristos a înviat.

Știm cele ce sau întimplat după învierea Mântuitorului.

Văzând fățarnicii cărturari și farisei, că lumina nu se poate ascunde, și viața nu se poate ținea în mormânt, au recurs la minciună . . . , au îmbiat bani și daruri păzitorilor, să spună norodului, că învățăceii lui, în vremea ce ei au dormit, au furat trupul lui.

Vedeți frați români, așa au purces și divanul unguresc — fariseu și cărturarii fățarnici: ministrii și grofii unguri jidoviți. Încercat-au acești călăi, aceste hiene ale neamului nostru, să slăbească în noi credința în învierea noastră națională, făgăduindu-ne-au — asemenea fariseilor — sarea și marea și toate bunătățile pământului, numai să nu ne unim cu frații noștri de un sânge, și să nu ne lipim de sânul mamei noastre dulce, — a României.

S'au apropiat de tine popor român acești lupi îmbrăcați în piele de oi — cu făgăduieli și lingușire. Silințelor lor înse zădărnice, căci tu ai cunoscut glasul lupului, ce te-a sfășiat, ai cunoscut pe stăpânul tău crunt de mai'nainte al căruia jug lăi tras o mie de ani . . . și ai simțit încă în trupul și sufletul tău usturimea, ce ți-a pricinuit biciul lui cu care te plesnea . . .

Au încercat apoi cu altă armă; — cu calumnia — hula. Prin scrisori volante, — ce le împrăștiau printre români, huleau cu cele mai murdare vorbe și bârfeli pe regele nostru Ferdinand, pe buna și i generoasa mamă regină Maria; spuneau că unindu-ne cu România, ne vom face slugile, iobagii boierilor, și câte alte nebleznicii.

Văzând, că toate aceste nimic nu folosesc, guvernul unguresc — jidovesc — bolșevic din Budapesta în agonia lui a încercat să otrăvească sufletul poporului român cu cium'a spurcată a bolșevismului, îndemnându'l prin lipitorile satelor noastre — prin jidovi — să nu se prezenteze la înrolări să dezerte crezând, că în acest chip îi vor putea ținea și pe mai departe în robia rușinoasă.

Și acum oprindu-ne puțin aci, iartă-mi iubit popor român, să ți fac 'o întrebare, cu cel mai smerit serv al altarului — care sum carne din carnea ta și sânge din sângele tău, — o'are împlinută-ai tu datorințele față de frumoasa ta patrie română? Oare ascultat-ai tu glasul, de chemare a mamei tale dulce? Oare tu popor român — mureșan blând și treaz, — ascultat-ai glasul conștiinței tale curate, — a sufletului tău românesc? urmat-ai tu oare cu însuflețire îndemnurile — povețele înțelepte ale bunilor tăi preoți, cari asemenea stălpului de foc din deșertul Arabiei — pe sine mistu-

cari voiau să țină în dependență voința românească; ne-am închinat Vouă din profunzimile sufletului nostru când în 1916 n'ați pregetat a fi executorii dorinței de veacuri a întregului neam românesc; V'am făcut altar de rugăciune în inimile noastre când în toamna anului trecut ați trecut din nou Carpații, continuând opera începută și la care ați muncit grozav, cu o necurmată stăruință, dela intrarea României în războiu.

Cu prilejul acestor închinări din trecut gura noastră a fost legată. Numai în toamna anului trecut am putut să Vă aducem pe față închinarea noastră, să Vă arătăm cât de pătrunși și de convinși suntem de măreția voastră, de adevărul că izbăvirea ne-a venit prin voi.

Azi ne dați din nou prilej să Vă mărturisim toată admirația, recunoștința și dragostea noastră.

îndu-se pentru binele și mărirea ta, cu dragoste, și arătu calea ce, conduce acolo . . . ? ori po'ate dând ascultare ademenirelor înșelătoare ale dușmanilor tăi de moarte, te-ai făcut un „Toma“ îndoielnic și necredincios al neamului tău . . . ? În ziua mărită a Invierii când clopotul — pe care urgia unguerească l'a lăsat încă în turnul bisericii tale — te va chema la ruga sfântă, cu mân'a pusă pe inimă te ispitește . . . și în fața lui Dumnezeu mărturisește, de oști române în trup și suflet, ori ești Iuda cel fără de lege — vânzătorul sângelui și al neamului tău . . . ?

Dar nu este cu neputință . . . ar fi ceva îngrozitor, când ar fi și un singur vânzător pe acest pământ românesc . . . . . căci atunci s'ar deschide mormintele, și părinții noștri, cari s'au pogorât în ele cu dorul de a vedea realizarea visului sfânt și mare: întruparea României mare — și nu l'a văzut s'ar rădica, și cu mânele întinse spre cer ar cere blăstăm asupra lui . . . !

Nu, tu popor român la toate ademenirile infernale ale ungușilor, nu poți să ai alt răspuns decât: „nici foc, nici sabie, nici foame, nici golătată“ . . . nimic-nimic în lume nu poate, să ne despartă pe noi de mama noastră dulce de România mare și veșnică !

* Prăznuiește dar iubitul meu neam român, prăz-

Noi am crezut, am nădăjdult, am. ara în chinul dorului ce ne-a răpus atâtea rânduri de strămoși; noi am combinat, am făurit, am văzut limpede și am simțit adânc și ceace trebuie să se facă în clipa de acum.

Și voi v'ați arătat gata să realizați aceasta trebuință cum v'ati arătat gata totdeauna în trecut când a fost vorba de apărarea ființii noastre naționale, voi sinceri și nobili, binecuvântați executori ai voinței drepte a neamului românesc.

Prin voi s'au câștigat drepturile noastre, prin voi asigurarea unității noastre politice.

Când ne închinăm cu smerenie măreției faptei voastre, nu putem să nu ne fericim și pe noi, gândindu-ne că suntem sânge din sângele vostru și suflet din sufletul vostru. Și nu putem să nu zicem: Fericit e poporul care

nuieste cu vrednicie aceste sfinte Paști . . . întră cu smerenie în casa lui Dzău și dăi laudă, că și-a hărăzit ție aceste zile de mărire . . . ; și'apoi când cucernicul tău părinte cu buze trâmurânde rostiva la altar molitva sfântă, adăți atunci aminte de eroii măriți ai neamului nostru, cari cu sângele lor și-au sigilat credința și iubirea cătră patrie și neam la Mărești — Mărășești și în valea Oituzului . . . Urmează-le !

Privește în urmă la glorioșul ostaș român ? ! Privește fața lui senină și ochii ce-l rād în zare de fericire, văzându-te pe tine liber și fericit în patria ta română, și'apoi rădicăte cu respect înaintea, Lui — strânge-l la sinul tău ca să simțești căldura inimei lui nobile față de tine sărută fruntea lui înegrită de vijelii, căci el este podoba și mândria neamului românesc . . . peptul lui de granit, brațele lui oțălite și-au adus fericirea și mărirea zilelor de acum.

E ziua de Paști și . . . el e departe de vatra lui . . . departe de copiii soție și părinți . . . Indulcește-i ziua aceasta sfântă; revarsă peste el toată dragostea, toată căldura inimei tale, și așa să primiești acest sfânt praznic, care este praznicul mare al Invierii tale naționale !

Romul Buzilla

protopop sătmărean refugiat.

se poate răzima în orice vreme pe astfel de realizători ai voinței naționale.

Voi, ostași români, v'ați ales totdeauna partea cea mai grea în lupta pentru izbândirea idealului: Voi v'ați ales fapta. Și nu v'ați fi putut-o alege în trecut, nu v'ați putea-o alege azi, dacă n'ați fi putut-o alege în trecut, nu v'ați putea-o alege azi, dacă n'ați fi superiori nouă și în gândirea și simțirea românească. Și pentru aceea ne închinăm Vouă.

Sosirea dlui prefect.

În seara de 27 Aprilie la 8 oare a sosit dl prefect denumit de Cons. Dirigent: Dr. Vasile Chiroiu, acompaniat de dl Dr. Teodor Mihali — prefectul Solnoc-Dobâcei. La gară l'au așteptat dl general Olteanu în societatea dlui presedinte al Cons. Naț. Dr. Vasile Kindriș. — În ziua de 28 April la oarele 11 a. m. s'a conchemat ședința extra-ordinară a comitetului executiv al Consiliului, în sala Consiliului, unde s'au adunat toate notabilitățile române din Sighet și jur, și unde s'a prezentat dl prefect acompaniat de dl prefect Dr. T. Mihali.

De aci toți au plecat în corpore la casa comitatului — spre a prelua oficiul.

Fostul comisar dl Zombory declară, că prezența dlui prefect nou — însemnează forța maioră, la care cedează, și predă oficiul. După aceasta steagul nostru tricolor să pune pe edificiul casei comitatului, ce înseamnă luarea în posesiune, — iar toți domnii și țărani români prezenți să adună în sala de sfat, unde dl Dr. V. Kindriș deschide adunarea. După aceea dl Dr. T. Mihali accentuază în termine frumoase însemnătatea zilei, și situația importantă a Maramurășului în România. După aceea cetește acta de denumire a dlui prefect, rogându-l să depună jurământul. Dl. prefect cu voace sonoră joară fidelitate M. Sale Regelui României. Dl prefect preia curântul apoi, și în

vorbirea lui adresată către cei prezenți accentuază, că el a venit în semnul democrației și al naționalismului, și cere ajutorul inteligenței din Maramurăș la munca mare ce ne așteaptă în viitor. — După aceea dl administrator vicarial Joan Doroș a vorbit în numele bisericii și a școlii române, cerând sprijinul și protecția dlui prefect pentru școală și biserică în viitor. — Iar dl judecător Dr. Alexandru Lazar în numele oficianților români din Maramurăș oferea-ză serviciile fieștecărui oficianț român pentru România-Mare. Dl prefect promite cel mai mare ajutor cel poate exopera pentru școală și biserică, iar serviciile fieștecărui român le și așteaptă.

Dl. Dr. V. Kindriș salută apoi pe ilustrul oaspe al Maramurășului, pe dl Dr. T. Mihali, mulțămindu-i deosăbita dragoste ce a'arătato totdeauna față de Maramurăș, sperând, că în vreme cât de scurtă îl vom vedea iarăși în mijlocul nostru, cu aceasta închide apoi ședința.

Dnii prefecți să ocupă apoi cu toți domnii prezenți, dar mai cu seamă cu țărani de față, spunându-le câte — de toate a făcut și va face Consiliul Dirigent pentru țăraniul român. Dl Dr. T. Mihali după aceasta a plecat cu un tren special la Sat-Mare.

— † —

Depunerea jurământului la comitat și oraș.

Dl prefect pe zina de 30 April oarele 11 a. m. a conchemat oficianții dela comitat și oraș pentru a se declara că depun ori nu jurământul?

S'au prezentat cu toții la timpul susnumit și după vorbirea dlui prefect fieștecare deosebit a fost învitat să-se declare. — Au depus: dnii Găvrilă Mihalyi, — Dr. Ioan Rednic, George Dan, Flaviu Jurca și Longin Mihalyi. — N'au

depus românii: dr. George Mihalca, Petru Joody dela comitat, și dr. Aurel Faur, Alexandru Rednic și Petru Pop dela oraș, și ștreinii. — Aceștia prin glasul vice-prefectului Josif Sabó cred, că nu-și pot călca jurământul de credință cătră statul maghiar, carele azi între Tisa și Dunăre trage de moarte sub bolșevizm.

Românii de ce n'au depus, nu o putem înțelege. Sperăm, că vor ajunge la mintea românului cea de pe urmă, numai să nu fie prea târziu!

Invitare.

Membrii „Asociațiunii pentru cultura poporului român din Maramurăs” sunt invitați la adunarea generală, care se va ținea în 16 Mai st. n în Sighetul — Maramurășului în

localitățile Asociațiunii (Casina Română din Sighet).

Obiectele de pertractat vor fi:

1. Modificarea statutelor.
2. Alegerea comitetului și a funcționarilor.
3. Propuneri,

Sighet, 1919. April 8 st. n.

Dr. Florentin Mihalyi,
președinte.

Sperăm că pe lângă modesta taxă de 400 coroane a statutelor vechi, se va îndoi între numărul membrilor până la ad. gen.

După statutele noi, taxele de membrii vor fi mai mari.

Doritorii de a intra în șirul membrilor binevoiască a plăti taxa de 400 c. la casierul Asociațiunii Nicolau Doros, preot în Sighet.

ȘTIRI

DIN MARAMURĂȘ.

Arândarea pășunilor Maramurăsene.

Consiliul Dirigent a concretizat Consiliul Național Român din Maramurăs cu darea în arândă pe vara anului 1919 a tuturor pășunilor și munților din Maramurăs.

Comitetul executiv a Consiliului Național Român din Maramurăs în ședința sa din 25 April a anului curent cu elaborarea planurilor de exarândare, — cu adunarea materialului, conscrierea pășunilor și cercetarea amănunțită a tuturor întrebărilor legate de chestia aceasta de mare importanță a esmis din sinul său în persoana Dlor. Dr. Vasile Filipciuc, Artemie Anderco și Juliu Ardelean o comisie. A hotărât că la toate comunele să se trimită un chestionar și că pășunile nu le pot lua în arândă numai sate, tovărășii, corporațiuni cari vor paște vitele lor proprii. Fiește cărui sat îi este asigurată pă-

șunea din anul trecut, trebuie însă ca dorința aceasta în timpul cel mai scurt să o aducă la cunoștința Consiliului Național. Prețul pășunilor să va satori și va fi plătit numai toamna de o parte pentru aceia, ca poporul să fie scutit de a plăti pășunatul în primăvară, când toate sunt pe ciuntate și trebuie sămință și sunt alte cheltuielile de alta parte; ca prețul pășunei după cap de vită să se poată satori în o sumă mai moderată care nu va fi împotriva nici cu prețurile vitelor nici cu bună-tatea pașunilor, cari peste vară încă pot să fie influințate de vremuri grele.

Sfaturile sătenești cu grabă trebuie acuma să chibzuiască, că unde vor să pască vitele lor, despre hotărârea lor să scrie proces verbal și răspunzind la chestionariul trimis lor, toate chestiile pașunilor să le pertracteze, ca așa ușurând activitatea Comitetului Consiliului Național, chestia aceasta să se poată rezolva la deplină îndestulare.

Președintele Consiliului Dirigent Dr. Iuliu Maniu a petrecut câteva zile la moșia sa din Sălagiu. A venit să se intereseze de soarta mamei și surorii sale, pe cari bolșevicii, la retragere, le-au dus cu sine.

De prefect al județului Bihor, a fost denumit bunul român dl dr. Coriolan Pop, care e fiu al ținutului Maramurășului, născut pe aceste plaiuri istorice. Tatăl său Joan Pop a fost vicar în Sighet.

MAI NOU. Trupele române la cererea locuitorilor a ocupat orașul Munkács, restabilind ordinea ce a avut de a suferi mult din partea bolșevicilor.

Necrolog. În Comuna Sîrbi a încetat din viață Vineri în 25 c-rt. harnicul preot Român Emil Fuciec. Indurerata familie primească din partea noastră cele mai sincere condolințe.

Denumire. Auzim cu bucurie că M. O. Victor Gyenge, după păstorire zeloasă de mai mulți ani în comuna Budești, a fost denumit de preot în frunțașă Comună Sat-Șugătag. Îi gratulăm.

OFICIALE.

Comandantul trupelor din Maramurăș, cu ordonanța No. 1. de data 12 April a ordonat închiderea tuturor cârcimelor pe întreg teritoriul ocupat. Călcătorii acestor rîndueli vor fi pedepsiți cu amendă până la 5000 cor. ori dați în judecată militară.

Toate sfaturile sătenești sunt invitate, ca până în 15 mai să înainteze Consiliului comitatens raportul împreună cu sumele încassate din ofertele benevole pentru fondul Cons. Naț. și Josif Gabor pentru a se putea încheie darea de samă.

DIN LUMEA MARE.

Generalul francez Berthelot în curând va părăsi România, după ce a îndeplinit cu o rară pricepere grelele misiuni, ce le-a avut din partea Antantei.

În 10—15 zile va sosi la București generalul Mangin, care a fost numit comandantul suprem a trupelor aliate, ce luptă contra bolșevismului.

Dela conferința păcii. În 2—3 săptămâni va fi gata tratatul de pace așa, că vor putea fi chemați la Versailles și delegații germani. Atunci vom putea cunoaște condițiile, pe cari aliații au convenit să le impue dușmanului și după un timp scurt vom ști, dacă dușmanul va primi aceste condițiuni, sau dacă sunt de lipsă noi măsuri din partea aliaților.

Glorioasele trupe române au intrat învingătoare în orașele Satu-Mare, Careii-Mari, Șimleul-Silvaniei, Matesalca, Craia, Seleuș, Oradea-Mare, Tășnad Dobrișin, Püspökladány, Nyiregyháza, Macău, Bichiș-Csaba etc.

Românii au ocupat deja tot teritoriul până în Tisa, tot comitatul Ugociei Sătmariului și al Sălagiului.

Prin Baia-Mare Marți au trecut 450 gardiști roși făcuți prizonieri lângă Satu-Mare. — Totodată a fost luat în posesiune o cantitate mare de arme.

În atenția oficiilor civile și militare!

Cel mai bun aparat-multiplicator
!! de acte este aparatul !!

„OPALOGRAFH“

După o descriere simplă să pot face copii în un număr după plăcere.

Singurul vânzător este:

Fekete Sándor

librar în
Sighetul-Marmației.

Editor și Proprietar: C. N. R. din Maramurăș.
Redactori responsabili: Dr. Vasile Kindriș și Dr. Titu Doros.

Közművelődési Nyomda Részvénytársaság Máramarosszigeten (Elektromos erőre berendezve).